

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 czerwca 2018 r.

Pozycja 110

POSTANOWIENIE

z dnia 15 maja 2018 r.

Sygn. akt Ts 216/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski – przewodniczący i sprawozdawca

Andrzej Zielonacki

Leon Kieres,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 20 marca 2018 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej J.K.S.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 17 listopada 2017 r. (data nadania) J.K.S (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 547 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555, ze zm.; dalej: k.p.k.) w zakresie, w jakim „nie przewiduje zażalenia od postanowienia oddalającego wniosek o wznowienie postępowania lub pozostawiającego go bez rozpoznania wydanego przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy”, jest niezgodny z art. 2, art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 19 oraz art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Zdaniem skarżącego zakwestionowany w skardze art. 547 § 1 k.p.k. we wskazanym w niej zakresie narusza zasadę poprawnej legislacji (art. 2 Konstytucji), prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji, prawo do sądu, równości wobec prawa i proporcjonalności (art. 78 w związku z art. 45 ust. 1, w związku z art. 32 ust. 1, w związku z art. 31 ust. 3, w związku z art. 19 Konstytucji), zakaz zamykania drogi sądowej (art. 77 ust. 2 Konstytucji) oraz zasadę co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji).

Postanowieniem z 20 marca 2018 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 26 marca 2018 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze, stwierdzając, że nie spełnia ona podstawowych przesłanek określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanych w art. 53 ust. 1 pkt 1, art. 53 ust. 2 pkt 1 i art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym

(Dz. U. poz. 2072). Jak zauważył Trybunał, orzeczenie, w związku z którym skarżący wniósł skargę, tj. postanowienie Sądu Apelacyjnego w B., II Wydział Karny z 11 sierpnia 2017 r., nie zostało wydane na podstawie zakwestionowanego w skardze przepisu, nie rozstrzyga także o tym, że na postanowienie oddalające wniosek o wznowienie postępowania wydane przez sąd apelacyjny nie przysługuje zażalenie. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału uzyskanie przez skarżącego takiego orzeczenia jest możliwe tylko w razie złożenia środka odwoławczego, co w rozpatrywanej sprawie nie miało miejsca (zob. postanowienie pełnego składu TK z 10 marca 2015 r., sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35).

W zażaleniu złożonym 30 marca 2018 r. (data nadania) skarżący zarzucił, że Trybunał naruszył art. 79 ust. 1 i art. 78 Konstytucji, albowiem bezpodstawnie przyjął, iż warunkiem wniesienia skargi było uprzednie złożenie zażalenia niedopuszczalnego z mocy ustawy. Podkreślił, że niedopuszczalność *ex lege* środka odwoławczego jest potwierdzona w doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego. W celu poparcia zarzutów sformułowanych w zażaleniu, skarżący wskazał na postanowienie z 27 września 2013 r. (sygn. Ts 299/11, OTK ZU nr II/B/2014, poz. 829), którym Trybunał uwzględnił zażalenie na postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu skardze, której przedmiotem był art. 56 § 3 k.p.k. w zakresie, w jakim wyłącza dopuszczalność zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego na podstawie art. 56 § 2 k.p.k. i odnoszącego się do oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 54 k.p.k.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji skargę konstytucyjną może złożyć każdy, czyje konstytucyjne prawa lub wolności zostały naruszone, przy czym naruszenie to musi wynikać z niekonstytucyjności przepisów, na podstawie których wydano ostateczne rozstrzygnięcie o wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Załączenie takiego rozstrzygnięcia – które zostało wydane na podstawie zaskarżonych przepisów i doprowadziło do naruszenia wskazanych w skardze konstytucyjnych wolności lub praw skarżącego – jest więc w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK koniecznym warunkiem rozpoznania skargi konstytucyjnej.

Dlatego, o ile co do zasady wymóg wyczerpania drogi prawnej, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, obliguje skarżącego jedynie do wyczerpania zwykłych środków zaskarżenia (zob. np. postanowienia TK z 25 stycznia 2008 r., sygn. Ts 58/07, OTK ZU nr 3/B/2008, poz. 107 oraz z 14 grudnia 2009 r., sygn. Ts 97/08, OTK ZU nr 1/B/2010, poz. 16), o tyle w wypadku kwestionowania zgodności z Konstytucją przepisów wyłączających możliwość zaskarżenia danego rozstrzygnięcia sądu lub innego organu konieczne jest uzyskanie orzeczenia, którego treścią będzie odmowa rozpatrzenia środka odwoławczego. Dopóki skarżący nie uzyska takiego orzeczenia, nie mamy do czynienia z konkretnym naruszeniem prawa do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji. Dopiero bowiem w momencie jego wydania następuje konkretyzacja sytuacji prawnej skarżącego w sposób

uzasadniający przyjęcie tezy o wystąpieniu bezpośredniego naruszenia tego prawa (zob. stan faktyczny sprawy sygn. SK 23/10, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 57, zakończonej wyrokiem TK z 11 czerwca 2013 r.).

W analizowanej sprawie skarżący zakwestionował niezaskarżalność postanowienia sądu apelacyjnego w sprawie oddalenia wniosku o wznowienie postępowania karnego, która wynikała z art. 547 § 1 k.p.k. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w B. z 11 sierpnia 2017 r. – na co trafnie zwrócił uwagę Trybunał w zaskarżonym postanowieniu – w ogóle nie odnosiło się do kwestii niezaskarżalności rozstrzygnięć wydawanych w trybie art. 547 § 1 *in fine* k.p.k. Niezasadne i niemające podstaw w obowiązujących przepisach byłoby bowiem twierdzenie, że rozpoznając wniosek o wznowienie postępowania, sąd jednocześnie rozstrzygał o możliwości wniesienia środka odwoławczego od orzeczenia wydanego na skutek rozpatrzenia tego wniosku.

Jednocześnie Trybunał stwierdza, że odwołanie się przez skarżącego w zażaleniu do sprawy o sygn. Ts 299/11 jest nietrafne. Należy zwrócić uwagę na to, że wprowadzie w tej sprawie Trybunał uwzględnił zażalenie, jednak postanowieniem z 10 marca 2015 r. (sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35), wydanym w pełnym składzie, umorzył postępowanie. Trybunał uznał, że w sprawie nie wydano orzeczenia na podstawie zakwestionowanego przepisu.

W postanowieniu z 20 marca 2018 r. Trybunał zasadnie więc ustalił, że złożona skarga nie spełniała podstawowych przesłanek określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1, art. 53 ust. 2 pkt 1 i art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, dlatego – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – prawidłowo odmówił nadania jej dalszego biegu.

Na marginesie Trybunał zwraca uwagę także na to, że w wyroku z 11 czerwca 2013 r. (sygn. SK 23/10, OTK ZU nr 5/A/2013, poz. 57) Trybunał orzekł, iż art. 547 § 1 k.p.k. nie jest niezgodny z art. 78 w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Podkreślił przy tym, że postanowienie wydane na podstawie art. 547 § 1 k.p.k. przez sąd apelacyjny lub Sąd Najwyższy nie jest orzeczeniem wydanym w pierwszej instancji. Wyjaśnił nadto, że „brak możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego lub Sądu Najwyższego oddalające wniosek o wznowienie postępowania karnego jest ograniczeniem dotyczącym nadzwyczajnej instytucji prawnej (...). W orzecznictwie Trybunału przyjęte jest, że wznowienie postępowania nie jest objęte wszystkimi gwarancjami prawa do sądu oraz powiązanej z nim zasady dwuinstancyjności postępowania” (zob. szerzej wyrok TK z 12 stycznia 2010 r., sygn. SK 2/09, OTK ZU nr 1/A/2010, poz. 1). Trybunał stwierdził w konsekwencji, że ani art. 32 ust. 1, ani art. 78 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli konstytucyjności art. 547 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na względzie, Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 i art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.